

ENTOMOLOGISKA FÖRENINGENS GÖTEBORGSKRETS'
SAMMANTRÄDE Å RESTAURANT PHŒNIX

DEN 8 OKTOBER 1898.

Sedan ordföranden med några ord erinrat om den talrikt besökta och i allo angenäma utflykten den 25 sistlidne septem-ber till Fjärås, hvarvid en af deltagarna i den vackra bokskogen vid sjön Lagnens södra strand lyckades finna den mycket säll-synta skalbaggen *Microsaurus lateralis* GRAV., öfvergick man till aftonens förhandlingar.

Undertecknad lämnade först några biologiska upplysningar om skalbaggsläktet *Meloë*, hufvudsakligen med ledning af J. H. FABRE'S upptäckter.

Litet hvar känner nog till denna blåa, tumslånga skalbagge, som man om våren ser promenera på solbelysta skogsstigar och som påminner om en tjock herre, klädd i en urväxt, högblå frack. Allmänt kallas den för »Majbagge» efter den månad, hvarunder den vanligen förekommer såsom fullbildad insekt. Bland alla intressanta märkvärdigheter inom insektvärlden, är denna skal-bagges utveckling bland de mest egendomliga. Lång tid förflöt innan man lyckades lära känna utvecklingen hos den rätt all-männa insekten. Redan LINNÉ hade sett dess larver, men tog dem för något helt annat och kallade dem *Pediculus apis* eller bilusen, emedan han fann dem inkrupna i hårbeklädnaden hos en del bin. NEWPORT kunde likväl påvisa, att detta var *Meloë*-baggens larver i deras yngsta stadium, men först fransmannen FABRE var det genom årslånga studier gifvet att skaffa full kän-nedom om dessa larvers egendomliga utveckling.

Larven lefver som parasit hos ett solitärt bi, i hvars boning den intränger och hvars ägg utgör dess första föda, hvarefter den förtär den för biets afkomna i boet samlade honungen. Men huru lyckas nu denna lilla späda larv krängla sig in i biets bo. Jo! Majbaggen lägger sina ägg i jorden, särskildt och med omsorg väljande en plats, där detta slags bin hafva sina bon, som bestå af en i marken ingräfd smal gång, i hvars botten biet samlar honung och, då förrådet anses tillräckligt för dess larv, lägger ett enda ägg på honungen samt igenmurar öppningen till röret. Majbaggen lägger tre kullar ägg med några dagars mellanrum. NEWPORT har i en sådan kull räknat 4,218 ägg. I slutet af maj eller juni kläckas äggen och de små gula larverna krypa fram. Myllrande omkring i gräset söka de komma upp i någon blomma af samma slag som prästkragen eller kamomillblomman, hvilken de veta att biet besöker för att leta efter honung. Här sitta de orörliga tills ett bi kommer och sticker in sitt hufvud i en blomöppning. Blixtnabbt kila de nu upp på biet, där de klänga sig fast i ryggens hårbeklädnad. Men det är bihonan de måste finna. Tyvärr händer oftast, att när de små larverna komma fram, endast bihanar finnas, då bihonan vanligen först någon vecka senare framkommer. Det är sålunda först på bihanarna de taga sitt hemvist, men när honorna börja synas, passa de på vid älskogsleken och flytta sig öfver på en sådan.

Lugnt låta de nu den arma honan arbeta med att förfärdiga bo och fylla det med honung. Först då allt förråd är färdigsamladt, lägger bihonan sitt ägg, som då ligger och flyter på honungen; men i själfva ägglägningsögonblicket passar den lilla skälmen på att öfvergifva sin värdinna och placera sig på ägget. Bihonan, som ingenting märker, tror allt vara i god ordning samt tillmurar öppningen, ej anande, hvilken liten bof hon härbergerat vid all minutiös omsorg om sin afkomma. Med sina proportionsvis kraftiga käkar, med hvilka den förut hållit sig fast vid blombladen och biets hårbeklädnad, gnager den nu hål på ägget och förtär dess innehåll, därvid omsorgsfullt aktande sig för att ramla ned i honungsförrådet, där den ofelbart skulle drunkna. Sedan ägget är urätet, använder larven dess skal såsom en båt och verkställer där i all sköns ro sin första hudömsning. Från

sin farkost börjar den sedan äta af honungen och tillväxer numera helt hastigt i storlek och kraft. Efter ännu en hudömsning, som sker under rätt egendomliga förhållanden, förtär den resten af det samlade honungsförrådet, hvarunder den uppnår sin fulla storlek och går i puppa, för att följande vår förvandlas till vår kända Majbagge och, efter att hafva genombrutit boets bräckliga dörr, begifva sig ut på ströftåg efter make eller maka.

Men det är ej endast på ofvannämnda bi, *Anthophora*, som den späda *Meloë*-larven söker komma för att nå dess bo. Detta bi har andra fiender eller parasiter, *Melecta* och *Coelioxys*, hvilka bruka lägga sina ägg i dess bo och, efter att hafva tillintetgjort dess afkomma, ogeneradt njuta af dess samlade förråd. Äfven på dessa parasiter kan man få se *Meloë*-larven söka fästa sig, hvarigenom själfva tjufven blir bestulen, och den af *Anthophora* samlade honungen öfvergår sålunda i tre herrars eller rättare damers ägo samt stannar slutligen hos den svagaste af de tre.

Här kan man med fog säga, att instinkten gränsar till hvad vi hos människor kalla förstånd.

Herr EMIL SANDIN höll därefter ett längre sakrikt föredrag om »nunnan», *Lymantria (Psilura) monacha* L., denna fjäril, som nu i sommar gjort sig ryktbar genom de härjningar den anställt i barrskogsbestånd i Södermanland och andra delar af Sverige. Föredraganden meddelade detaljer om fjärilns utveckling samt berättade om en af de våldsammaste förödelser den hittills anställt, nämligen i Ostpreussen, där den på några års tid ödelade flera tusen tunnland skog. En föreningsmedlem förevisade fullbildade fjärilar och larver af »nunnan» äfvensom af den närstående s. k. »trädgårdsnunnan», *Ocneria dispar* L., hvilken äfven i år, enligt meddelanden i tidningarna från Statens entomologiska anstalt, uppträdt härjande i vårt land.

Herr HENRIK NILSSON meddelade det intressanta fyndet af *Vellejus dilatatus* FABR., vid Öregrund, det nordligaste ställe i Sverige, där den hittills blifvit observerad.

Undertecknad förevisade en vid Oscarshöjd i närheten af Floda tagen gren af ett äppelträd (Grawensteiner), som blifvit dödadt af en trädborrare, *Tomicus dispar* FABR. I den sönderklufna trädgrenen kunde man se såväl moder- som yngelgångarna,

de senare med nyligen färdigbildade insekter, såväl honor som de hittills såsom ganska sällsynta ansedda hanarna. Till Oscarshöjd hade äppelträdet i fråga erhållits från en egendom i närheten af Sörby vid Falköping.

Såsom en egendomlighet förevisade undertecknad ett stycke af en rönn, som växt på toppen af det höga ännu i behåll varande tornet »Fars hatt» i Bohus' gamla fästningsruin. Rönnen, som i genomskärning mätte 17,5 cm. hade äfven på denna skenbart oätkomliga plats ej kunnat undgå insekters angrepp, ty den var inuti angripen af någon större larv, antagligen en *Cossus*, som lämnat tydliga spår efter sig.

Det beslöts att nästa sammanträde skulle hållas på Entomologiska Föreningens högtidsdag, den 14 instundande december.

Claes Grill.

FÖR SVERIGE NYA COLEOPTERA..

Af herr EMIL SANDIN *Stenus calcaratus* SCRIBA. Tagen vid Göteborg.

Af herr LEONARD HAGLUND *Dyschira inconspicua* AUBÉ. Tagen i Kalmar.

Af UNDERTECKNAD *Microsaurus elegans* I. B. ERICS. Tagen å Gunnebo egendom, Vestergötland 1895. Beskrifven i K. K. zoologisch-botanische Gesellschaft in Wien, Jahrgang 1897.

Lesteva punctata ER. Tagen vid Ronneby 1897, ^{14/7}.

Ptenidium lævigatum GILLM. Tagen i Mölndal 1896—97.

För några år sedan tog jag vid sjön Lygnens strand (Fjärås) bland uppkastad säf *Lesteva punctata*, hvilken är öfverensstämmande med d:r THOMSONS beskrifning. Då jag vid Ronneby äfven bland torr säf påträffade en *Lesteva* och bestämde den efter L. GANGLBAUERS utmärkta arbete fann jag den heta *punctata* ER. När jag nu examinerade den förra *punctata* efter samma bok, fick jag den till *Lesteva sicula* ER., hvilket namn jag återfann i kapten CLAES GRILLS Catalog, där den blifvit upptagen till sitt rätta namn *sicula* ER.

Mölndal den 17 april 1898.

Isaac B. Ericson.